

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 467/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Marcelom Ružarovským, advokátom, Andreja Žarnova 11C, Trnava, proti upovedomeniu Krajskej prokuratúry v Trnave č. k. 2 Kn 102/24/2200-5 z 21. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na život a „*práva na účinné vyšetrovanie*“ podľa čl. 15 ods. 1 ústavy a čl. 2 ods. 1 dohovoru upovedomením krajskej prokuratúry č. k. 2 Kn 102/24/2200-5 z 21. mája 2024 (ďalej len „upovedomenie krajskej prokuratúry“). Navrhuje upovedomenie krajskej prokuratúry zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou dopravnej nehody z 8. augusta 2022. V súvislosti s ňou bola v administratívnom konaní právoplatne uznaná vinnou zo spáchania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. g) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, za ktorý jej bola uložená sankcia v podobe pokarhania v znení neskorších predpisov.

3. V súvislosti s uvedenou dopravnou nehodou bolo 24. augusta 2023 Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru v Trnave doručené oznámenie sťažovateľky z 21. augusta 2023 pre podozrenie zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) s poukazom na § 138

písm. h) Trestného zákona účinného v rozhodnom období (ďalej len „trestné oznámenie“), ktorého sa mal dopustiť [REDAKOVANÉ].

4. Uznesením vyšetrovateľa okresného riaditeľstva ČVS: ORP-1116/1-VYS-TT-2023 z 27. septembra 2023 (ďalej aj „uznesenie okresného riaditeľstva“) bolo sťažovateľkino trestné oznámenie podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku v znení účinnom v rozhodnom období odmietnuté, keďže nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku.

5. Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného riaditeľstva sťažnosť, o ktorej rozhodol prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava uznesením č. k. 1 Pn 998/23/2207-3 z 23. februára 2024 (ďalej len „uznesenie okresnej prokuratúry“) tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

6. Dňa 21. marca 2024 bolo krajskej prokuratúre cestou Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky doručené podanie sťažovateľky, ktorú po obsahovej stránke táto vyhodnotila ako žiadosť o preskúmanie postupu policajta a prokurátora okresnej prokuratúry v zmysle príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní (ďalej len „príkaz generálneho prokurátora č. 11/2019“). Krajská prokuratúra vybavila predmetnú žiadosť sťažovateľky namierenú proti uzneseniu okresného riaditeľstva a uzneseniu okresnej prokuratúry listom č. k. 2 Kn 102/24/2200-5 z 21. mája 2024 tak, že predmetné rozhodnutia posúdila ako zákonné, vecne správne a v potrebnom rozsahu odôvodnené.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Proti napadnutému upovedomeniu krajskej prokuratúry podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) orgány činné v trestnom konaní nevykonali náležité zistenie všetkých skutočností vyplývajúcich z trestného oznámenia, najmä tie, ktoré plynuli z odborného vyjadrenia znalca;

b) rozporuje tvrdenie okresnej prokuratúry týkajúce sa rýchlosti jazdy [REDAKOVANÉ] a jeho nárazovej rýchlosti;

c) v upovedomení krajskej prokuratúry absentuje riadne odôvodnenie. Prokuratúra nedala odpoveď na žiadny z ňou prednesených argumentov, na základe čoho došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, ako aj práva na život, z ktorého vyplýva požiadavka účinného vyšetrovania. Išlo o argumenty týkajúce sa rýchlosti vozidla [REDAKOVANÉ] pri náraze, jeho sledovania okolitého prostredia, povahy vozovky a brzdnej dráhy;

d) vec bola posúdená „povrchne s odkazom na vinu sťažovateľky z dôvodu právoplatného rozhodnutia v administratívnom konaní a rýchlosti vodiča vozidla (faktickej ako aj primeranej v zmysle ustanovenia § 16 ods. 1 zákona o cestnej premávke) sa vôbec nevenovali“. Ak by aj vodič jazdil rýchlosťou 50 km/h v obci, nemusí byť jeho rýchlosť primeraná a môže byť príčinou dopravnej nehody. Predmetný argument si vyžadoval osobitnú pozornosť, keďže od neho záviselo aj posúdenie zodpovednosti vodiča motorového vozidla za dopravnú nehodu. Sťažovateľka pritom poukázala na závery nálezu ústavného súdu vyslovené v konaní vedenom pod sp. zn.

III. ÚS 184/2023, v ktorom sa mala riešiť podobná dopravná nehoda ako v jej prípade, s čím sa krajská prokuratúra opätovne nevysporiadala.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu, práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a práva na život (čl. 15 ods. 1 ústavy a čl. 2 ods. 1 dohovoru) upovedomením krajskej prokuratúry o vybavení sťažovateľkinho podania obsahovo vyhodnoteného ako žiadosť o preskúmanie postupu policajta a prokurátora. K predmetnému malo dôjsť z dôvodu absencie odôvodnenia tohto upovedomenia vo vzťahu k sťažovateľkiným sťažnostným námietkam týkajúcim sa záverov vyplývajúcich z odborného vyjadrenia znalca.

III.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

9. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou v prvom rade uvádza, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07, III. ÚS 147/2016).

10. Súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry a tomuto právu zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa opravným prostriedkom (sťažnosťou, ale aj žiadosťou podľa príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. Súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je ale právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej opravnému prostriedku (sťažnosti, podnetu – žiadosti) vyhovel (m. m. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06).

11. Do obsahu základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj právo účastníka konania na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom tejto ochrany (III. ÚS 57/2018), a právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej

normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02).

12. Keďže sťažovateľka vo svojej podstate nesúhlasí so závermi napadnutého upovedomenia krajskej prokuratúry, ústavný súd považuje za potrebné akcentovať, že právo na začatie trestného konania proti osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (m. m. II. ÚS 42/00, II. ÚS 398/09, III. ÚS 233/2010). Inak povedané, základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy nie je možné vykladať v zmysle garancie úspechu v konaní či zaručenia práva na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstavám sťažovateľa. Rovnako ani z dohovoru nevyplýva právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti tretej osobe alebo právo na jej odsúdenie v trestnom konaní (m. m. I. ÚS 508/2019).

13. Oznamovateľ vo všeobecnosti, ale ani oznamovateľ, ktorý tvrdí, že je poškodený trestným činom, nemá preto ústavou ani dohovorom zaručené právo, aby na podklade jeho trestného oznámenia bolo určité konanie kvalifikované ako trestný čin a vznesené obvinenie konkrétnej osobe. Posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania, alebo je potrebné prijať iné rozhodnutie v trestnom konaní, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní (m. m. IV. ÚS 180/09, III. ÚS 46/2011). Vymedzenie trestného činu, stíhanie páchateľa a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchateľom trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchateľom a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu. Jednotlivec, ktorý tvrdí, že je poškodený trestným činom, zároveň nemá ani ústavou alebo dohovorom zaručené právo dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. aby orgány verejnej moci preberali alebo sa riadili ním prezentovaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. II. ÚS 164/2022, I. ÚS 435/2022, I. ÚS 112/2023).

14. Ústavný súd preskúmal napadnuté upovedomenie krajskej prokuratúry z hľadiska jeho ústavnej akceptovateľnosti a zlučiteľnosti jeho účinkov so sťažovateľkou namietanými právami, pričom v súlade s materiálnym prístupom k ochrane ústavnosti vzal do úvahy aj obsah uznesenia okresného riaditeľstva a uznesenia okresnej prokuratúry tvoriaci spolu s namietaným upovedomením z hľadiska predmetu požadovanej ústavnej ochrany jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

15. V prvom rade je potrebné uviesť, že krajská prokuratúra upovedomila (vyrozumela) sťažovateľku o vybavení jej žiadosti o preskúmanie postupu policajta a prokurátora listom z 21. mája 2024. Zo sémantického hľadiska sa upovedomením orgánu činného v trestnom konaní rozumie poskytnutie vyrozumenia o procesnom úkone (vykonanom alebo plánovanom) alebo na základe žiadosti subjektu trestného konania o tom, či je v jeho právomoci vyhovieť podaniu dotknutej osoby a v pozitívnom prípade oznámiť jej rozsah prijatých opatrení. Ak argumenty podávateľa nemožno akceptovať, v upovedomení sa uvedú dôvody, ktoré bránia prijať ním požadované opatrenia. Pokiaľ ide o náležitosti upovedomenia, Trestný poriadok ich nepredpisuje. Samotný obsah a rozsah upovedomenia je tak ponechaný na úvahe jeho spracovateľa. Napriek tomu

musí mať upovedomenie orgánov činných v trestnom konaní takú kvalitu, ktorá zodpovedá povahe procesného úkonu, ktorého sa dotýka, obsahu podania podávateľa a osobitostiam trestného konania, najmä jeho štádiu, v ktorom sa poskytuje. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené dodáva, že na inštitút upovedomenia nemožno klávať rovnaké požiadavky, aké sú v zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu (resp. judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva) kladené na odôvodnenia právoplatných súdnych rozhodnutí (m. m. IV. ÚS 534/2012, III. ÚS 384/2015).

16. Ústavný súd po oboznámení sa so znením upovedomenia krajskej prokuratúry, s uznesením okresnej prokuratúry a uznesením okresného riaditeľstva uvádza, že tieto (ako celok, pozn.) obsahujú zrozumiteľne odôvodnené rozhodné okolnosti veci (najmä s. 5 až 7 uznesenia okresného riaditeľstva, s. 4 a 5 uznesenia okresnej prokuratúry). Keďže sťažovateľke je ich obsah dobre známy, ústavný súd tieto rozhodné časti už opätovne necituje. Je pravdou, že upovedomenie neobsahuje analýzu dôkaznej situácie či rozbor poznatkov orgánov činných v trestnom konaní, avšak obsahuje vyhodnotenie preskúmania kompletného spisového materiálu, a to vyšetrovacieho spisu okresného riaditeľstva ČVS: ORP-1116/1-VYS-TT-2023, ako aj dozorového spisu okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pn 998/23/2207, čoho výsledkom bolo konštatovanie o zistení skutkového stavu veci (ktorý v podrobnosti popisuje uznesenie okresného riaditeľstva, pozn.) v požadovanom rozsahu a jeho správnom právnom posúdení. Na jeho podklade prokuratúra vykonala záver o zákonnosti, vecnej správnosti a riadnom odôvodnení uznesenia okresného riaditeľstva a uznesenia okresnej prokuratúry, s ktorými sa v celom rozsahu stotožnila. Zároveň uzatvorila, že orgány činné v trestnom konaní dospeli v súlade so zákonom k záveru, že v okolnostiach prerokúvanej veci neboli naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, ale ani žiadneho iného trestného činu.

17. Ústavný súd uvádza, že kritériom pre jeho rozhodovanie musí byť najmä intenzita, s ktorou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd a vo väzbe na to zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd. O takúto situáciu však podľa názoru ústavného súdu nejde. Odôvodnenie napadnutého upovedomenia je síce stručné (krajská prokuratúra by mala dbať na väčšiu adresnosť odôvodnenia, pozn.), ale zároveň je priamou reakciou na predchádzajúce vyčerpávajúce rozhodnutia vyšetrovateľa a prokurátora, s ktorými sa krajská prokuratúra stotožnila, a nemožno ho teda *prima facie* považovať ani za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Hoci nezohľadňuje detailne argumenty sťažovateľky, učinilo žiadosť povinnosti orgánu prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa opravným prostriedkom (žiadosťou podľa príkazu generálneho prokurátora č. 11/2019) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť. *A fortiori* posúdenie, či je dôvod na začatie trestného stíhania, alebo je potrebné prijať iné rozhodnutie v trestnom konaní, je vo výlučnej právomoci orgánov činných v trestnom konaní (obdobne napr. IV. ÚS 180/09, III. ÚS 46/2011).

18. V zmysle všetkých dosiaľ uvedených skutočností je ústavný súd toho názoru, že nemožno prisvedčiť námietkam sťažovateľky o nedôvodnom upovedomení krajskej prokuratúry. V komplexe namietaného upovedomenia, uznesenia okresnej prokuratúry a uznesenia okresného riaditeľstva nezistil takú možnosť porušenia základného práva na inú právnu ochranu (hoci predmetné právo sťažovateľ pomenoval ako právo na súdnu ochranu, z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že namieta právo na inú právnu ochranu, pozn.), ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí

ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, v nadväznosti na čo odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

19. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd konštatuje, že tento článok nemá vecné opodstatnenie v prípade postupu a rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní, keďže sa tento článok týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom, a nie v konaní pred iným orgánom verejnej moci (III. ÚS 206/06, III. ÚS 2/09, II. ÚS 494/2014, IV. ÚS 132/2020, IV. ÚS 185/2023). V dôsledku uvedeného odmieta sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie tohto práva z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 278/2023, I. ÚS 189/2020, I. ÚS 86/2024).

III.2. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 15 ods. 1 ústavy a čl. 2 ods. 1 dohovoru:

20. Podľa argumentácie sťažovateľky zahŕňa právo na život aj ohrozenie života človeka, k čomu došlo aj v jej prípade, keďže v dôsledku dopravnej nehody bolo jej zdravie zásadným spôsobom zhoršené.

21. V kontexte sťažovateľkou prezentovanej argumentácie a vzhľadom na závery, ktoré boli vykonané v časti III.1. tohto uznesenia, ústavný súd nenašiel možnosť porušenia týchto práv hmotného charakteru, resp. nezistil relevantnú súvislosť medzi označenými právami hmotnej povahy a namietaným upovedomením krajskej prokuratúry, ktorej reálnosť by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 439/2018). Keďže nezistil možnosť porušenia základných práv podľa čl. 15 ods. 1 ústavy a čl. 2 ods. 1 dohovoru, odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu